

Halmos László (1909–1997)

Hosszú kort ért meg a nagyváradi születésű zeneszerző-karmester: életének 89. esztendejében, 1997. január 26-án húnyt el. Két tanszakra járt annakidején a budapesti Zeneakadémián: párhuzamosan végezte a zeneszerzést és az egyházzenei tanszakot. Szerzett diplomái egyikéhez sem lett hűtlen. Miközben gyakorló egyházzeneészként működött, rendszeresen komponált is. Sajátos sors jutott szerzői életművének. Egyházi műveinek egy része szinte felszívódott a mindennapok vallásos gyakorlatában. Aki miséjét énekelte, nem biztos, hogy tudta: kinek a kompozícióját szólaltatja meg, aki pedig hallgatta, még inkább úgy könyvelhette el a könnyen felismerhető muzsikát, mint a „kortalan” egyházzene értékes alkotását. A gyakorló egyházzeneésznek gyakorta jut ilyen sors osztályrészül, s ezen nem is csodálkozunk, ha régi történeti korok zenei praxisára gondolunk.

A többszólamúság első emlékeinél, de még a korareneszánsz idején is, többnyire a szerzők nevének említése nélkül másolták a műveket. Akkoriban — ez a szándék csak ritkán és kis mértékben hagyományozódott a XX. századra — az egyházi művek elsősorban Istenhez, Isten dicsőségére készültek. A zeneszerző személyes üzenetét közvetítették az előadók, a hívők pedig úgy érezték: helyettük, az ő nevükben is szól a dicsőítő ének vagy a fohász.

Századunk gyakorló egyházi muzsikusa, amennyiben énekegyüttest vezető komponista, saját kórusa számára gondoskodik elsősorban mindennapi használatra vagy éppen ünnepi alkalomra szánt énekelnivalóról. Így tett Halmos László is, aki az 50-es évek elején a győri székesegyház karnagya volt, s később, 1977-ig, rendszeresen vezetett különböző kórusokat.

A társadalmi-politikai viszonyok ismeretében érthető, hogy mégis, világi szövegre komponált, esetleg társadalmi ünnepeken is előadható kórusai miatt nyert elismerést, noha az életmű személyesebb vonulata egyértelműen a szakrális művekben keresendő.

Halmos László zsolrtártermését Sík Sándor kitűnő zsolrtárfordításai ihlették. Gyűjteményes kiadásukra a komponista 80. születésnapja kínált alkalmat. Bécsben jelent meg a szép kiállítású kotta, Zsongor Kálmán közreadásában 1989-ben. Zsolrtár-szvitjének megjelenését — melynek Halmos az *Hommage à Sík Sándor* alcímet adta — már nem érthette meg.

Tartalmas, gazdag élet ért véget. Olyan alkotó- és előadóművésztől búcsúzunk, aki hivatását szolgálatnak tekintette, s egész életén át gyakorolta — akkor is, amikor a megélhetés érdekében világi kötelezettségeknek is eleget tett.

Elsősorban Győr és környéke kulturális életében éreztette személyes hatását a karnagy-zeneszerző, személyes portréja is ott a legélőbb. Remélhetőleg művei nyomán az emlék csak lassan fog elhalványulni.

Fittler Katalin

(Elhangzott a Bartók Rádió „Musica sacra” műsorának 1997. február 23-ai adásában.)